

1. LAUTAKUNNAN TERVEHDYS

Tämä arviointikertomus on valtuustokauden 2025–29 ensimmäinen kevään 2025 kuntavaalien jälkeen lautakunnan uudistetulla kokoonpanolla.

Uusi valtuusto sai vetovastuun haastavassa kuntatalouden tilanteessa. Valtakunnallista ja maailmanlaajuisista toimintaympäristöä leimaa epävarmuus, joka vaikuttaa monen arvion mukaan jatkuvan. Muhoksen kunta on kuitenkin katsomassa eteenpäin ja yhteistyö merkittävien kumppanien kanssa jatkuu. Muhoksen kunta on näkynyt mediassa pääsääntöisesti positiivisesti.

Kuntien perustehtäviin tuli 2025 merkittävä uudistus, kun TE -palvelujen järjestämisvastuu siirtyi kunnille.

Kuntalain 37 § mukaisesti kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategia tulee tarkistaa vähintään kerran valtuuston toimikaudessa (KL 410/2015). Muhoksen kunnanvaltuusto hyväksyi uuden kuntastrategian vasta vuoden 2026 puolella. Lautakunta on arvioinut voimassa olleen strategian toteutumista sekä viime vuoden että koko valtuustokauden osalta.

Vuoden 2025 tilinpäätös on alijäämäinen ja kuntatalous on heikentynyt vuoteen 2024 verrattuna. Kunta on pystynyt huolehtimaan käyttötaloudesta, mutta talouden tunnusluvut ovat selkeästi heikentyneet. Kuitenkin lähitulevaisuudessa voidaan nähdä positiivisia merkkejä kunnan elinvoiman kehityksessä.

Arviointia varten lautakunta on hyödyntänyt kunnan toimintakertomusta ja tilinpäätöstä, toimielinten pöytäkirjoja, Kuntaliiton julkaisuja ja mediatietoja toimialojen kuulemisten lisäksi. Käytössä ovat olleet myös Muhoksen kuntastrategia ja toimintaa ohjaavat asiakirjat.

Tarkastuslautakunta kiittää viranhaltijoita, henkilöstöä, tilintarkastajia, luottamushenkilöitä ja sidosryhmiä kuluneen vuoden yhteistyöstä.

Muhoksella 4.6.2026

Pirkko Mattila, puheenjohtaja
Eija Jurvanen, varapuheenjohtaja
Hannele Repo, jäsen, pöytäkirjan pitäjä
Janne Karjalainen, jäsen
Risto Nuutinen, jäsen
Pekka Similä, jäsen
Jussi Tuusa, jäsen

2. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

Kuntalain 121 § mukaan valtuuston tulee asettaa tarkastuslautakunta hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten, ja lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Lisäksi kuntalaissa on määrätty tarkastuslautakunnan tehtävistä seuraavasti:

- ✓ valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
- ✓ arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
- ✓ arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää
- ✓ huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
- ✓ valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
- ✓ valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman, jonka pohjalta esitetään arviointikertomuksessa arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunnan on mahdollista antaa muitakin, tarpeellisiksi katsomiaan selvityksiä arviointinsa tuloksista. Tällaisia erityisselvityksiä ei ole vuonna 2025 tehty. Lautakunta voi esittää arviointikertomuksessa valtuustolle toimenpide-esityksiä ja kehittämistehtäviä. Nämä löytyvät tämän arviointikertomuksen lopusta.

Lautakunnan pöytäkirjan pitäjänä on toiminut tarkastuslautakunnan jäsen Hannele Repo. Lautakunta osallistui tarkastuslautakunnille tarkoitettuun koulutustilaisuuteen verkkovälitteisesti.

Lautakunta on kerännyt aktiivisesti tietoa toiminnan ja tuloksellisuuden arviointia varten kuulemalla toimialojen johtavia viranhaltijoita ja lautakuntien puheenjohtajistoa, hyödyntäen lautakuntien asiakirjoja sekä Muhoksen kunnan hallintosääntöä, strategiaa ja ohjaavia asiakirjoja.

Kunnan tilintarkastusyhteisönä on toiminut KPMG Julkistarkastus Oy. Vastuullisena tilintarkastajana on toiminut JHT, KHT Matti Keskitalo ja avustavana tilintarkastajana JHT, KHT Antti Kääriäinen, joka aloitti vuoden 2025 lopulla vastuullisena tilintarkastajana. Tilintarkastuspalvelut hankittiin julkisella kilpailutuksella vuosiksi 2024–2026. Tilintarkastusyhteisö on säännöllisesti raportoinut tarkastuslautakunnalle tilintarkastuksen tavoitteista ja toteutumisesta.

3. TEKNISET PALVELUT

Teknisten palveluiden toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuivat vuonna 2025 kokonaisuutena hyvin, ja strategiset tavoitteet etenivät pääosin suunnitellusti. Toiminnan painopisteinä olivat energiatehokkuus, investoinnit, yhdyskuntarakentaminen, maankäytön kehittäminen sekä palveluiden taloudellinen hallinta. Yhdyskuntalautakunta kokoontui vuoden aikana 12 kertaa ja käsitteli yhteensä 120 asiaa. Käyttötalous toteutui kokonaisuudessaan talousarvion mukaisesti.

Vuonna 2025 kunta liittyi julkisen alan energiatehokkuussopimukseen (JETS). Sopimuksen tavoitteena on vähentää energiankäyttöä 6 % vuoteen 2030 mennessä ja 10 % vuoteen 2035 mennessä. Energiatehokkuustoimien vaikuttavuus näkyi jo vuonna 2025. Vaikka kiinteistöjen energiankulutus pysyi vakaana, vedenkulutus väheni 15 % ja katuvalaistuksen energiankulutus laski yli 50 %.

Asuntopolitiikka kuuluu kunnan kehittämisen strategiseen ytimeen, mutta edullisten vuokra-asuntojen niukkuus on Muhokselle merkittävä haaste. Muhoksen Asunnot Oy:n tavoitteena on muodostaa noin 30 asunnon salkku, ja yhtiö on kartoittanut kohteita Kirkkosaaresta.

Hankkeiden etenemistä ja kuntastrategian asumistavoitteiden saavuttamista ovat kuitenkin hidastaneet yhtiön haastava rahoitusasema sekä oman pääoman puute. Vaikka teollisuuden suurhankkeet ennakoivat voimakasta kasvua asuntokysyntään, sekä kunnan omat hankkeet että yksityinen sektori odottavat vielä lopullisia investointipäätöksiä. Erityisryhmien asumiskohteen valmistelu eteni vuonna 2025, ja hanke toteutuu vuonna 2026 Pohteen kanssa solmitun pitkäaikaisen vuokrasopimuksen turvaamana. Muhoksen Sote-tilat Oy on perustettu, mutta omaisuuden siirrot edellyttävät vielä vuokraneuvottelujen valmistumista, jotta yhtiö voidaan rekisteröidä.

Tilapalvelut vastaavat kunnan kiinteistöomaisuuden hoidosta ja ylläpidosta sekä hallintokuntien ulkopuolisten tilojen vuokrauksesta määrärahojen puitteissa. Vuoden aikana tilapalveluissa tehtiin merkittäviä investointeja. Päivärinteen päiväkodin laajennus valmistui kesällä, ja Kirkonkylän koulun uuden liikuntasalin sekä väestönsuojan rakentaminen käynnistyivät. Hankkeen valmistuminen ajoittuu vuodelle

2026. Kunnan omistuksessa oli vuoden lopussa 31 rakennusta, joiden yhteenlaskettu kerrosala oli 61 353 brm². Tilapalvelut saavuttivat ylijäämäisen tuloksen. Jatkossa merkittävien investointien ajoitus on tehtävä tarkasti suhteessa kunnan yleiseen taloustilanteeseen.

Ateriapalvelut tuottivat päivittäin noin 2 200 lounasateriaa. Vuoden kokonaistuotanto oli 442 254 ateriaa. Ruokalistasuunnittelussa hyödynnettiin seudullista yhteistyötä. Tilikausi oli ylijäämäinen.

Puhtauspalvelut vastasivat kiinteistöjen ylläpito- ja perussiivouksesta yhdistämällä omaa työtä (17 885 m²) ja ostopalveluita (12 200 m²). Toiminta oli tehokasta ja tulos ylijäämäinen.

Ympäristöpalvelut vastaavat katujen ja yleisten alueiden rakennuttamisesta, hoidosta sekä kunnossapidosta. Vuoden aikana Kirkkosaaren alueen katu- ja kunnallistekniikka valmistuivat, ja 31 uutta tonttia saatiin luovutuskuntoon. Lisäksi rakennettiin kevyen liikenteen väylä Kummuntielle sekä uusittiin Leppiniemen katuja. Muhoksen uusi jäteasema valmistui Kirkonkylän teollisuusalueelle ja se otettiin käyttöön maaliskuussa 2026. Ympäristöpalveluiden kunnossapidettävien kaavateiden pituus oli 64,73 km ja kevyen liikenteen väylien 26,56 km. Tievalaistuksen energiakustannukset olivat 31 589 €. Alueiden kunnossapitoon varatut määrärahat ylittyivät noin 130 000 €, mikä osoittaa tarvetta parantaa katu- ja viherrakentamisen kustannustehokkuutta.

Kaavoitus- ja mittauspalvelut vastaavat maapolitiikan hoitamisesta, kaavoituksesta, reitistöjen ylläpidosta sekä mittaus- ja kartoitustyöstä. Muhoksen itäosan suurteollisuushankkeet etenivät merkittävästi. Valtuusto hyväksyi Pyhänselän (Teerikangas) suurteollisuusalueen asemakaavan 29.09.2025/§71. Leppiniemi-Pyhänsivun osayleiskaavaa sekä Pyhänsivun asemakaavaa ja Leppiniemen asemakaavan muutosta edistettiin. Hankkeiden edellytyksiä on vahvistettu solmimalla maankäyttösopimukset Googlen tytäryhtiön Tuike Finland Oy:n ja Metsähallituksen kanssa sekä toteuttamalla aktiivista maanhankintaa. Sidosryhmätyötä on edistetty info- ja kuulemistilaisuuksilla.

Palveluiden maanvuokratulot olivat 380 952 € ja ulkopuoliset myyntitulot 44 005 €. Tonttien myynti ja vuokraus (yhteensä 12) tuplaantui edellisvuoteen verrattuna (6). Vuoden lopussa vapaita omakotitalotontteja oli 53. Kaavoituksen ja mittauksen tilikausi oli alijäämäinen. Kaavoitusprosessien sujuvuus ja asiakaslähtöisyys nähtiin keskeisinä elinvoimatekijöinä.

Rakennusvalvonta valvoo lainsäädännön ja kaavojen noudattamista varmistaen turvallisen ja kestävä elinympäristön. Keskeisenä taloudellisena tavoitteena on 80 % kustannusvastaavuus (2025 kustannusvastaavuus 52 %). Toimintavuonna käsiteltiin

132 lupa- ja päätösasiaa (2024: 155), joista omakotitalojen rakennuslupia oli 18 (2024: 32).

Tarkastuslautakunta toteaa, että yhdyskuntalautakunnan alainen toiminta toteutui vuonna 2025 pääosin tavoitteiden mukaisesti. Erityisen myönteistä kehitystä nähtiin investointien etenemisessä, energiatehokkuudessa, tonttitarjonnan kasvussa sekä tilapalveluiden vahvassa taloudellisessa tuloksessa. Jatkossa huomiota tulee kiinnittää kaavoituksen ja mittauksen sekä rakennusvalvonnan kustannusvastaavuuden parantamiseen.

Toiminnallisena kehittämiskohteena nähdään kaavoittamisen sujuvoittaminen ja asiakaslähtöisyys. Tavoitteena on lyhentää kaavaprosessin kestoa.

4. SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut jakaantuvat Muhoksen kunnan palvelutuotanto-organisaatiossa toiminnallisesti ja organisatorisesti kahteen osaan: opetukseen ja kasvatukseen sekä hyvinvointiin ja vapaa-aikaan. Niillä on myös samannimiset omat lautakuntansa. Edellinen kokoontui 13 kertaa ja jälkimmäinen 9 kertaa. Yhteisenä toimialajohtajana on sivistys- ja hyvinvointipalveluiden toimialajohtaja.

Toimialan tuloksen toteumaprosentti oli 100,61 % eli ylitystä oli 160 724 €. Lisämäärärahaatoimialalle myönnettiin vuoden aikana 318 666 €. Edellisvuodesta 2024 tulos ylittyi 959 660 €. Toimintakatteen toteumaprosentti oli 101,70 % eli ylitystä oli 426 681 €. Edellisvuodesta toimintakate ylittyi 1 238 759 €. Poistot toteutuivat 80,54 %.

Toimintatuottoja kertyi 42 100 € arvioitua enemmän. Toimintakulut ylittyivät 468 780 €. Yksityiskohtaisemmin näiden tuotto- ja kuluerien muodostuminen näkyy sekä tilinpäätöksen 2025 ja toimintakertomuksen kappaleen 7.2.3 tekstissä sekä tiliryhmittäisissä ja sitovuustasoittaisissa taulukoissa.

Opetus ja kasvatus

Opetus- ja kasvatuspalveluiden tilikauden tulos oli 235 637 euroa talousarviota huonompi. Toimintatuotot toteutuivat suunniteltua paremmin (92 734 €). Myyntituotot (36 944 €) sekä tuet ja avustukset (99 500 €) ylittyivät. Sen sijaan maksutuotot alittuivat (44 965 €).

Toimintakulut ylittyivät suunnitelluista (548 036 €). Suurimmat ylitykset olivat henkilöstökuluissa (357 082 €) ja palveluiden ostoissa (126 236 €). Henkilöstökulut kasvoivat edellisvuodesta n. 630 000 € johtuen mm. palkkojen 2.5 % yleiskorotuksesta 1.10.2025 ja poissaoloista.

Opetuksen ja kasvatuksen sisäiset tulosalueet ja sitovuustasot ovat opetuksen ja kasvatuksen hallinto (100,97%), varhaiskasvatus (99,73%), Kirkonkylän koulu (99,75%), muu perusopetus (100,32%), yläkoulu (101,50%), erityisopetus/laitoskoulut (107,80%), lukiokoulutus (100,94 %) ja Oulujoki-opisto (99,13 %). Suluissa on esitetty niiden tulosten toteuma%:t tilikaudella; yli 100 % oleva luku ilmaisee tuloksen heikennyksen suhteellisen suuruuden arvioon nähden, ja päinvastoin. Absoluuttisesti suurimmat tuloksen poikkeavuudet olivat erityisopetus/laitoskoulut (-166 897 €), yläkoulu (-67 141 €), lukiokoulutus (-18 715 €) ja varhaiskasvatus (+18 553 €).

Opetus- ja kasvatustaloutta haki lisämäärärahaa talousarviovuoden aikana neljänä eri asiakohtana yhteensä n. 319 000€ perusopetuksen ja lukion henkilöstökuluihin sekä varhaiskasvatuksen palveluseteliin.

Toimintavuoden lopussa varhaiskasvatuksessa oli 435 lasta, joista noin 40 lasta palveluseteliasiakkaina yksityisessä päiväkodissa. Varhaiskasvatustalouden piirissä oli 87,23 % ko. ikäluokan lapsista. Kaikille lapsille saatiin paikka järjestymään lakivelvoitteen aikana. Vuotta aiemmin 2024 varhaiskasvatuksessa oli 487 lasta. Tammikuussa 2026 lapsia arvioitiin olevan 488. Päiväkotien osallistumisasteessa on näkyvissä nousua, kun taas perhepäivähoidossa ja avoimessa varhaiskasvatuksessa laskua.

Perusopetuksessa oli tilastointipäivänä 20.9.2025 1295 oppilasta, kun vuotta aiemmin heitä oli 1318. Lukiossa vastaavat luvut olivat 208 ja 194.

Opetus- ja kasvatustoimissa on nähtävänä kaksoishaasteita, toisaalta lainsäädännön velvoitteet ja koululaisten kasvavat tuen tarpeet vs. toisaalta kunnan taloudelliset voimavarat. Toimiala on läheisessä kosketuksessa hyvinvointialueiden toiminnan kanssa ja on tärkeää, että kouluille saadaan riittävät terveyspalvelut.

Opetus- ja kasvatustoimi muodostaa tällä hetkellä kunnan suurimman toimialan, jolla on vaikutusta kunnan imagoon ja vetovoimaan laadukkaiden palvelujen tuottajana. Päivittäisten asiakkaiden määrä on noin 2000 lasta ja lisäksi vanhemmat. Toimiala joutuu väistämättä olemaan mukana kuntatalouden tasapainottamisessa.

Hyvinvointi ja vapaa-aika

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluiden tilikauden 2025 tulos oli 74 912€ arvioitua parempi (97,3 %). Toimintatuotot toteutuivat 86,9 % (-50 634 €). Myyntituotot toteutuivat 184 %, mutta vuokratuotot 76 %. Liikuntapalveluiden tuotot alittuivat n. 56 000 € johtuen pääosin jäähallin sisäisten yleisövuorojen laskutuksen puutteesta sekä ulkoisten vuokratuottojen alenemasta. Maksutuotot toteutuivat 85 % ylittäen silti edellisvuoden tuotot n. 31 000€ kulttuuripalveluiden auditoriotuloista johtuen. Tuet ja avustukset ovat toteutuneet 130 %, vaikkakin olleet n. 34 000 € edellisvuotta vähemmän kirjastopalveluiden työllistämistuesta ja projektiavustuksista johtuen.

Toimintakulut toteutuivat 97,2 % (-79 256 €). Palveluiden ostot 83 % (-81 999 €) ja henkilöstökulut 96 % (-33 787 €) olivat suurimmat alitukset arvioon nähden.

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan sisäiset tulosalueet ja sitovuustasot ovat hyvinvoinnin ja vapaa-ajan hallinto (102,07 %), kirjastopalvelut (89,93 %), kulttuuripalvelut (103,22 %) nuorisopalvelut (90,87 %) ja liikuntapalvelut (100,49 %). Suluissa on esitetty niiden tulosten toteuma%:t tilikaudella; yli 100 % oleva luku ilmaisee tuloksen heikennyksen suhteellisen suuruuden arvioon nähden, ja päinvastoin.

Liikuntakalenteri on tullut pysyväksi käytännöksi erilaisten väestöryhmien käyttöön ja se on koettu hyödylliseksi. Sähköinen varauskalenteri (Asio -tilanvarausjärjestelmä) on sujuvoittanut liikuntapaikkojen käyttöä. Kirjastolla on otettu käyttöön omatoimikirjasto, josta on saatu hyvää palautetta. Muhoksella on käytössä myös tapahtumakalenteri, jonka taustalla on tapahtumia työstävä kulttuurifoorumi.

Vuonna 2025 aloitti uusi hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta, aiemmin toiminta oli hyvinvointilautakunnan alaisena jaostona. Tämä on selkeästi tehostanut toimintaa ja palvelutuotantoa.

5. KUNTA JA KUNTAKONSERNI

Muhoksen kunta yhdessä konserniyhteisöjen kanssa muodostaa kuntakonsernin. Kunta käyttää omistusosuutensa mukaista päätösvaltaa konserniyhteisöissä ja tätä varten valitsee edustajansa yhteisöjen vuosikokouksiin ja hallintoelimiin. Toimintavuonna Muhoksen kunnan konserniin kuuluivat seuraavat yhteisöt:

Tytäryhteisöt	Kunnan omistusosuus (%)
Muhoksen Vesihuolto Oy	100,00
Kiinteistö Oy Piilorivi	50,00
Muhoksen Asunnot Oy	100,00

Kuntayhtymät	Kunnan omistusosuus (%)
Pohjois-Pohjanmaan liitto	2,09
Koulutuskuntayhtymä OSAO	3,65

Osakkuusyhteisöt	Kunnan omistusosuus (%)
Kiinteistö Oy Muhoksen Vanhustentalot Oy	23,07

Humanpolis Oy	33,00
Hirsijärven Vesi Oy	50,00

Hallinto-organisaation muutos. Konsernihallintoa koskeva hallintosäännön muutos astui voimaan 1.1.2025. Konsernipalvelut jakautuvat nyt viiteen tulosalueeseen: vaalit, tarkastuslautakunta, konsernihallinto, hallintopalvelut ja lomitukset. Henkilöstöpäällikön ja hallintopäällikön virat lakkautettiin ja tehtävät siirrettiin hallintojohtajalle.

Talousjohtopalveluiden ulkoistuksesta luovuttiin, kun kuntaan perustettiin ja täytettiin talousjohtajan virka.

Elinvoima- ja konsernijaosto. Kunnanhallitus kokoontui 21 kertaa. Kunnanhallituksen alaisena toimiva elinvoima- ja konsernijaosto kokoontui vain kolme kertaa. Tärkeimmät päätökset koskivat tytäryhtiöiden yhtiökokousedustajien ja hallitusjäsenten valintaa sekä Muhoksen Asunnot Oy:n pääomittamista.

Jaoston toimenkuva ei ole selkeästi hahmottunut. Myös hallintosäännön määräämä tehtävä on epämääräinen. Hallintosäännön 7§ mukaan jaostolle kuuluvat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja 19§ mukaiset konserniyhteisöjä koskevat omistajaohjaus-tehtävät. Elinvoiman edistämisestä peruskunnan osalta jaoston tehtäviä tulisi tarkentaa hallintosäännössä. Tarkastuslautakunta on huomauttanut jo vuoden 2024 arviointikertomuksessa asiasta.

Henkilöstö

Muhoksen kunnan palveluksessa oleva henkilöstö 31.12.2025.

	2025	2024	2023
Konsernipalvelut	318	322	329
Hyvinvointipalvelut	329	346	351
Tekniset palvelut	68	66	69
Yhteensä	715	734	749

Henkilöstön rakennetta työsuhteiden, iän ja eläköitymisen suhteen kuvataan henkilöstökertomuksessa. Syksyllä 2025 suoritettiin henkilöstökysely. Henkilöstön hyvinvointiin, johtamiseen ja henkilöstökertomuksen analyttisempään laatimiseen on hyvä kiinnittää erityistä huomiota, jotta sairauspoissaolot saataisiin vähenemään. Sairauspoissaoloprosentti oli Muhoksen kunnassa 12,3 % kun se esimerkiksi Oulun

kaupungissa oli 4,2 % (Oulun kaupungin henkilöstökertomus 2025) ja Kempeleen kunnassa 6,5 % (Kempeleen kunnan henkilöstökertomus 2025).

Väestö, elinvoima ja työllisyys. Väestönkehityksessä oli myönteisiä merkkejä kunnan väkiluvun kasvaessa 21 henkilöllä. Luonnollinen väestönkasvu palasi positiiviseksi (+15, 100 syntynyttä). Myös nettomuutto oli niukasti positiivinen.

Muhoksella on käynnissä merkittäviä, lähinnä kunnan itäosiin sijoittuvia, suurteollisuushankkeita. Muhoksen kunta on mukana Euroopan aluekehitysrahaston Muhos Biopark - kestävä kasvun ekosysteemi -hankkeessa yhdessä Oulun yliopiston, Oulun ammattikorkeakoulun ja Oulun seudun ammattioppilaitoksen kanssa, jossa johtovastuu on Oulun yliopistolla. Kaavoitus- ja elinvoimahankkeiden osalta Muhos on päässyt kuntastrategiassa asetettuihin tavoitteisiin.

Työllisyyden hoito siirtyi 1.1.2025 valtiolta kunnille. Muhos liittyi Oulun työllisyysalueeseen, jossa Oulun kaupunki toimii vastuukuntana. 1.5.2025 alkaen työllisyys- ja kotoutumispalveluihin siirtyi Oulun kaupungin kolme työvalmentajaa Muhoksen kunnan palvelukseen. Muhoksen kunnan työttömyysprosentti oli 11,2 % vuoden lopussa, jossa oli nousua edellisestä vuodesta 0,4 %-yksikköä. Muhoksen kunnan työttömyysetuuksien maksuosuus oli 863 062 €.

Nuorten Ystävät toteuttama työllistymismalli Nuorten Startti ja Valmennuspaja Mahis ovat ohjanneet 68 henkilöä työttömyysturvan piiristä eläkkeelle tai terveydenhuollon/sairauspäivärahan piiriin, palkkatukityöhön (6), palkkatyöhön tai yrittäjäksi (15) tai opiskelemaan (11).

Lomitus. Muhos toimii 45 pohjoissuomalaisen kunnan lomituksen hallinnoinnista vastaavana kuntana. Lomituksessa näkyy maatalouden rakennemuutos ja tilojen määrän väheneminen asiakasmäärien vähenemisenä. Kunnan tuloslaskelmassa tämä näkyy myös lomituksen toimintatuottojen (-2,3 %) ja toimintakulujen (-1,5 %) laskuna.

Talouden kehitys ja nykytila. Muhoksen kunnan talous saatiin tasapainotettua vuoden 2020 rakennusten alaskirjausten (3,4 milj. €) aiheuttamasta alijäämästä. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä alijäämä oli katettu, ja vuonna 2024 kumulatiivinen ylijäämä nousi 3,1 milj. €. Tilanteen korjaantumista auttoivat koronavuosien valtion toimenpiteet sekä vuonna 2021 saatu harkinnanvarainen valtionosuus.

Käännös huonompaan on kuitenkin ollut nopea. Vuoden 2025 tulos oli noin 686 000 € tappiollinen, ja vuoden 2026 talousarvio on laadittu yli 750 000 € alijäämäiseksi. Peräkkäiset alijäämät uhkaavat kroonistua ja syövät kertyneen ylijäämän nopeasti.

Kriisikuntakriteerit ja Muhoksen tilanne. Valtiovarainministeriön asettamat arviointimenettelyyn johtavat kriisikuntakriteerit on laadittu ohjaamaan kuntataloutta kestäväan suuntaan. Muhoksella ei ole kattamatonta alijäämää tai hoitamatonta tasapainotusohjelmaa, mutta konsernitilinpäätöksen kriisikuntakriteerien tunnusluvut ovat heikkenemässä.

Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 € ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 €, tai rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

Muhoksen kuntakonsernin taloustilanne kriisikuntakriteerien valossa

Tunnusluku	Valtakunnallinen vertailu- / raja-arvo	Muhoksen kunta / konserni	Tilanne
Vuosikatteen ja poistojen suhde	80 % (kriisikuntakriteeri-raja-arvo)	94,1 % (v. 2025)	Tulos heikkenee; lähestyy vuoden 2026 talousarviossa 80 prosentin kriisirajaa.
Tuloveroprosentti	9,57 % (kriisikuntakriteeri-raja-arvo; kuntien painotettu ka. + 2,00 % yks.)	9,40 %	Kunnan veroprosentti on lähellä kriisirajaa.
Lainat ja vuokravastuut	12 837 € / as. (kriisikuntakriteeri-raja-arvo: 1,5 x keskiarvo 7254 € / as.)	6 984 € / asukas	Konsernin asukaskohtainen vastuumäärä lähestyy kuntien keskiarvoa.

Lainanhoitokate	<i>0,8 (Raja-arvo)</i>	0,7	Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate alittaa raja-arvon.
------------------------	------------------------	------------	---

Taloushaasteiden syyt ja tulevaisuuden riskit. Heikentyvän talouskehityksen taustalla vaikuttavat kunnan taloudellinen kantokyky palveluverkon laajuuteen nähden, julkisen sektorin palkkaratkaisuista johtuva henkilöstömenojen kasvu, työttömyyden lisääntyminen sekä verotulojen lasku.

Tulevaisuuden riskejä aiheuttavat soteikiinteistöjen kohtalo, hankintalain uudistus, valtionosuusuudistuksen lykkääntyminen sekä globaalien kriisien aiheuttamat nousupaineet koroille ja energian hinnoille. Alueen suurteollisuushankkeiden toteutuminen on vielä epävarmaa, ja ne toisivat helpotusta vasta vuosien viiveellä.

Johtopäätökset ja suositukset. Terve kuntatalous on kuntastrateginen edellytys palveluiden turvaamiselle. Tämän saavuttaminen vaatii valtuustolta kurinalaisuutta ja palveluiden tiukkaa priorisointia.

Henkilöstön jaksaminen on varmistettava laadukkaalla johtamisella. Kuntalaisille suunnatun viestinnän on oltava läpinäkyvää ja yhteisöllisyyttä tukevaa. Jokaisen kuntalaisen, järjestön ja yrityksen rooli hyvinvoinnin edistämässä korostuvat.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Muhoksen kunnassa ei ole erillistä sisäisen valvonnan yksikköä, vaan kaikki tilivelvolliset ja esihenkilöt suorittavat sisäistä valvontaa omalla vastuualueellaan.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto antoi vuonna 2025 Muhoksen kunnalle huomautuksen kilpailulain vastaisesta suorahankinnasta. Kunta on reagoinut tähän ja käynyt läpi

hankintasopimuksiaan ja niiden tarpeita. Sähköiseen asianhallintajärjestelmään on myös lisätty viranhaltijoita sopimukseen liittyvistä toimenpidetarpeista hälyttävä sopimusosio.

Tulevien suurteollisuushankkeiden leimaamassa toimintaympäristössä sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan on syytä kiinnittää erityistä huomiota.

Keskeisimmät talouden tunnusluvut vuosittain:

2025 2024 2023 2022 2021

Asukasluku	8770	8751	8827	8883	8907
Henkilöstö, lkm kunta	715	734	749	754	748
Palkalliset sairauspoissaolot, pv					
kunta	14798	13632	13391	14906	9811
keskimäärin/työntekijä	25,2	22,3	21,4	23,1	13,1
Tulovero %	9,4	9,4	9,36	22	22
Tuloslaskelma, toimintatuotot/-kulut, %					
kunta	45,5	48,2	46,8	27	19,6
konserni	46,5	49,1	52,9	36,2	38,2
Vuosikate/poistot, %					
kunta	83,6	125,6	170,8	99,6	129,6
konserni	94,1	126,3	160,2	80,3	123
Vuosikate/asukas, €					
kunta	400	608	772	444	507
konserni	534	693	833	500	709
Kertynyt ylijäämä, 1000 €					
kunta	2421	3101	1996	-849	-855
konserni	2732	3098	2005	-712	394
Per asukas, €					
kunta	276	354	226	-96	-96

konserni	311	354	227	-80	44
----------	-----	-----	-----	-----	----

Rahoituslaskelma

Kunta, kertymä 5 edelliseltä

vuodelta, 1000	-4571	-334	-9760	-11946	-12506
----------------	-------	------	-------	--------	--------

Konserni, --"--		-11987	-22805	-24526	
-----------------	--	--------	--------	--------	--

Investointien tulorahoitus, %

kunta	37	126	106,3	75,6	70,8
-------	----	-----	-------	------	------

konserni	52,7	125,5	116,6	36,7	52,7
----------	------	-------	-------	------	------

Laskennallinen lainanhoitokate

kunta	0,5	0,8	1	0,4	0,5
-------	-----	-----	---	-----	-----

konserni < 0,8	0,7	1	1,1	0,4	0,6
----------------	-----	---	-----	-----	-----

Kassan riittävyys, päiviä

kunta	2,6	16,1	19	12,7	11
-------	-----	------	----	------	----

konserni	8,7	21	24	20,1	23,1
----------	-----	----	----	------	------

Tase

Omavaraisuusaste, %

kunta	30,7	32,2	30,5	29	29,5
-------	------	------	------	----	------

konserni	30,3	31,4	29,7	23,6	25,4
----------	------	------	------	------	------

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

kunta	112,2	105,9	107,9	80,5	82,6
konserni	107,3	102,1	104,3	86,2	82,2

Lainakanta 31.12., 1000 €

kunta	53371	50701	52917	53142	53467
konserni		50829	53125	77364	72622

Per asukas, €

kunta	6086	5794	5994	5982	6003
konserni		5808	6018	8709	8153

Lainasaamiset 31.12., €

kunta	40000	43000	47000	50000	50000
konserni	40000	43000	47000	50648	50648

6. KUNTASTRATEGIA

Kuntalain mukaan kunnan on laadittava kuntastrategia. Muhoksen nykyinen kuntastrategia 2022-25 on laadittu vuonna 2021. Uusi kuntastrategia 2026-29 valmistui ja hyväksyttiin valtuustossa helmikuussa 2026.

Toimintakertomuksessa on kerrottu strategiaa ohjaavat asiakirjat ja sen mukaiset toimenpiteet strategian osa-alueittain.

Kuntastrategian päämäärien mukaan Muhos on vuonna 2025:

- Elinvoimainen ja erottuva
- Yhteisöllinen ja osallistava
- Arvostava ja mahdollistava

Strategian tavoitteet on avattu toimintakertomuksessa liikennevaloilla ja vuosikellolla kuvatun. Kuvaus on selkeä runko strategiatyön toteutukselle. Työn vastuutahot ja mittarit on kuvattu selkeästi. Strategiatyön jalkauttaminen lautakuntiin ja jaostoihin on kuvattu osittain.

Toimintaympäristö on muuttunut strategiakauden aikana sikäli, että osa toimintojen järjestämistä on siirtynyt hyvinvointialueelle (Pohde) ja Pohjois-Suomen maatalouden lomituspalvelut ovat siirtyneet Muhoksen kunnan hallinnoitavaksi.

Elinvoimainen ja erottuva

Muhoksen kunnassa on voimassa oleva elinvoimaohjelma. Edelleen useiden yritysten kiinnostus kuntaa kohtaan on ollut suurta. Suurhankkeet ovat edistyneet, mutta eivät vielä valmiina. Muhoksen kunnan voidaan näin ollen saavuttaneen strategian tavoitteita monilta osin.

Asukasluku ja syntyvyys ovat kääntyneet hienoiseen nousuun. Muhos on käytännössä muuta maakuntaa paremmassa tilanteessa, jossa monessa kunnassa kehitys on päinvastaista. Väestö ikääntyy Muhoksella kuten seutu- ja maakunnassa ja Suomessa. Maahanmuutto tai maan sisäinen muuttoliike eivät ole kasvattaneet Muhoksen asukaslukua erityisesti.

Tonttien tarjonta on pysynyt tasapainossa. Vuokra-asunnoista kunnassa on pulaa ja tämä tulee olemaan ongelma suurten hankkeiden käynnistyessä.

Muhoksen kunta on strategiakaudella parantanut viestintää huomattavasti. Sosiaalisen median tileillä on seuraajia 3209 (Facebook) ja 2306 (Instagram). Määrissä on kasvua edellisvuosiin.

Yhteisöllinen ja osallistava

Muhoksen kunnan osallisuusohjelma on laadittu vuonna 2023. Vapaa-ajan (kulttuuri) tapahtumiin on saatu hyviä yleisömääriä. Liikuntakalenterit ovat saaneet kiitosta kuntalaisilta.

Muhoksen kunta otti vuonna 2024 käyttöön osallistavan budjetoinnin. Osallistavan budjetoinnin avulla kuntalaiset otetaan mukaan suunnittelemaan ja päättämään, mihin yhteisiä verovaroja käytetään. Yhteistyötä kolmannen sektorin ja lähikuntien kanssa tarvitaan vapaa-aikatoimen ja liikunnan palveluiden tuottamisessa.

Arvostava ja mahdollistava

Muhoksen kunnan henkilöstön vaihtuvuus on pysynyt ennallaan. Kunnassa on jatkettu digipalveluiden kehittämistä. Hyvinvointialue (Pohde) järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut.

Samaan aikaan kunnan kiinteistöt siirtyvät kokonaan tai osittain hyvinvointialueen vuokratyöskentelyyn. Siirtymävaihe on vielä kesken ja yhteistyössä on kehittämistä. Kunnalla on edelleen merkittävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävä. Yhdyspintatyöskentelyä pitää edelleen selkeyttää ja edistää.

Talouden tasapainottamisohjelma laadittiin strategiakauden aikana ja todettiin päättyneeksi, kun taseeseen kertyneet alijäämät saatiin katettua.

Kunnanvaltuusto on kokoontunut 13 kertaa toimintavuonna.

Vuoden 2024 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta antoi kolme suositusta. Suositusten toteutumista on selvitetty tutustumalla toimielinten pöytäkirjoihin.

Tarkastuslautakunta esittää valtuustolle seuraavat suositukset:

- ❖ **Investointien määrä ja niihin liittyvät riskit tulee arvioida taloussuunnittelussa huolellisesti**
- ❖ **Osallistavaa budjetointia kehitetään edelleen**
- ❖ **Sairauspoissaolojen vähentämiseksi ja työhyvinvoinnin lisäämiseksi johtamista on syytä kehittää**

Lautakunnan kokoukset 2025

- ❖ 15.1. Tilintarkastajan katsaus
- ❖ 29.1. Katsaus teknisiin palveluihin
- ❖ 12.2. Katsaus sivistys- ja hyvinvointi palveluihin, Pohteen pelastustoimen yleisesittely, pelastusjohtaja Petteri Jokelalainen
- ❖ 26.2. Katsaus Muhoksen kunnan varautumis- ja valmiussuunnitelmaan
- ❖ 19.3. Katsaus hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan toimintaan
- ❖ 2.4. Katsaus kunnan konserni- ja elinvoimajaoston sekä kunnanhallituksen ja valtuuston toimikauteen
- ❖ 9.4. Katsaus vapaa-aika- ja hyvinvointilautakunnan toimintaan
- ❖ 16.4. Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2024

- ❖ 23.4. Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2024
- ❖ 28.4. Vuoden 2024 tilinpäätös ja toimintakertomus
- ❖ 5.5. saapuneiden sidonnaisuusilmoitusten käsittely
- ❖ 30.6. järjestäytymiskokous
- ❖ 20.8. tilintarkastajan katsaus, tarkastussuunnitelman laatiminen vuosille 2025–2029
- ❖ 18.9. sidonnaisuusrekisteriin hyväksyminen ja saapuneiden sidonnaisuusilmoitusten käsittely, arviointisuunnitelma
- ❖ 30.10 kunnanjohtajan katsaus ajankohtaisiin asioihin
- ❖ 27.11. katsaus kunnan taloudellisesta tilanteesta
- ❖ 16.12. tilintarkastajan katsaus, saapuneiden sidonnaisuusilmoitusten käsittely ja sidonnaisuusrekisteriin hyväksyminen

KÄYTETTY ARVIOINTIAINEISTO JA MUUT LÄHTEET:

Muhoksen kunnan toimintakertomus ja tilinpäätös 2025
Tilintarkastuskertomus 2025
Muhoksen kunnan luottamuselinten pöytäkirjat
Hallintosääntö
Muhoksen kuntastrategia
Hyvinvointikertomus
Henkilöstökertomus
Sanomalehdet Kaleva, Tervareitti ja Kotipitäjä
Sosiaalinen media

ARVIOINTIKERTOMUKSEN ALLEKIRJOITUS, TARKASTUSLAUTAKUNTA

Muhoksella 4.6.2026

Pirkko Mattila, puheenjohtaja

Eija Jurvanen, varapuheenjohtaja

Hannele Repo, jäsen, pöytäkirjan pitäjä

Janne Karjalainen, jäsen

Risto Nuutinen, jäsen

Pekka Similä, jäsen

Jussi Tuusa, jäsen

Alla oleva dokumentti on digitaalisesti allekirjoitettu. Allekirjoittajien ja dokumenttien tiedot

Dokumentti

<u>Arviointikertomus_2025.pdf</u>	5f4937ba6ed7f1562a4e00be4989eed0e6590854716e0e49ace5ecc23ec42494717 5c3c6bcd75236a11159686f234510fa72aab13c26ed81d4ca0eb8c5f8925b
Tiedosto	Tarkistesumma

Allekirjoittajat

<u>Pirkko Anneli Mattila</u>	8.6.2026
Nimi	Päivämäärä
<i>Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen</i>	
<i>Allekirjoitustapa: Genericoidc</i>	
<u>Eija Aulikki Jurvanen</u>	8.6.2026
Nimi	Päivämäärä
<i>Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen</i>	
<i>Allekirjoitustapa: Genericoidc</i>	
<u>Hannele Repo</u>	8.6.2026
Nimi	Päivämäärä
<i>Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen</i>	
<i>Allekirjoitustapa: Genericoidc</i>	
<u>Janne Tapani Johannes Karjalainen</u>	8.6.2026
Nimi	Päivämäärä
<i>Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen</i>	
<i>Allekirjoitustapa: Genericoidc</i>	
<u>Risto Otto Samuli Nuutinen</u>	8.6.2026
Nimi	Päivämäärä
<i>Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen</i>	
<i>Allekirjoitustapa: Genericoidc</i>	
<u>Pekka Olavi Similä</u>	8.6.2026
Nimi	Päivämäärä
<i>Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen</i>	
<i>Allekirjoitustapa: Genericoidc</i>	
<u>Jussi Tapio Tuusa</u>	8.6.2026
Nimi	Päivämäärä
<i>Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen</i>	
<i>Allekirjoitustapa: Genericoidc</i>	

Prosessin luontihetkellä kaikista allekirjoitukseen liitetystä dokumenteista on laskettu tarkistesumma SHA-512 algoritmilla. Varmennuslinkki ohjaa sivulle jossa voitte selvittää onko hallussanne oleva dokumentti sama joka prosessiin on alun perin liitetty ja se jonka olette allekirjoittaneet.

<https://turva-muhos.jict.fi/verify.cgi?link=Qld1sVjLxLd0U9MNCsGqP1a4cLT5Vxs8IWBI0N2LYJau7v9A1>